

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De Rebus Ecclesiae, liberè alienari prohibitis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

morationis laude non præmittenda, Opinio non caret difficultate; quia à sancto illo Decretalium compilatore, sicut Imperiali constitutione expressorū *Pannum civilium*, & *Hypotheca generalis* mentio omiſſa: contra verba *Nulli & Ecclesia sua*, in illa non contenta, adjecta sunt: sic etiam transcripto, & in Decretalium compilationem, Gregorii Papæ IX. auctoritate confirmatam, translato textui *Conditionis* vocabulum studiosè appositum potuit fuisse. Unde

12. Sexto Cironius *c. cit. Conditionis* vocem, sicut passim legitur, incorruptam retinendam: eaque significari docet *Conditionem* sive *Conventionem*; *Conditio* enim pro *Pactio* sumitur, l. *Societatem mecum coisi eâ conditione* 76. ff. pro Socio l. *Sed Celsus* 6. §. *fin. ff. de Contrab. empr. & l. Debitori* 6. ibi, *Eâ conditioe pactoque*, C. de *Pactis*, & *Stare* conditionibus idem est, quod *Pacta servare*, apud Ciceronem *Lib. 16. ad Tironem*, ibi: *Si illi suis conditionibus stare noluerint, bellum paratum est*. Prohibita itaque ex istius Interpretis mente *c. Nulli cit.* per verbum *Conditio* est super rebus Ecclesiæ immobilibus & mobilibus pretiosis omnis *Pactio* sive *Conventio*: quâ, citra utilis aut directi domini translationem, illi præjudicium afferri potest: cujusmodi esset, quâ super ejusmodi rebus usufructus: usus vel alia servitus realis constitueretur; quia sic alienare Prælatus videretur, juxta l. *fin. C. de Reb. alienis non alien. & can. Non liceat Papa*, 2. q. 2. Quæ doctrina & expositio, sicut Juri & rationi conformis: sic etiam non destituta est auctoritate; cum satis clarè tradatur ab August. Beroio *in c. cit.* & Redoano *cit. cap. 45. n. 2.* pro eaque allegari posse videantur, qui *Conditionis* vocabulò, ne Ecclesiarum res reddantur Tributariæ, aliisque similibus oneribus graventur,

prohibitum volunt, cum *cit.* Innocentio, Butrio, Zabarella & Imola *in c. cit. n. 7.*

ARTICULUS II.

De Rebus Ecclesiæ liberè alienari prohibitis.

SUMMARIUM.

14. *Res Ecclesiarum sine justa causa alienare nequit Papa,*
 15. *Earum non Dominus, sed Administrator.*
 16. *Non tamen adstringitur ad ultra plennitates,*
 17. *Neque legibus aut penâ Ecclesiasticis obnoxius est.*
 18. *Eò inferiores Prælatis liberè alienare nequeunt res immobiles.*
 19. *Speclatò Jure Imperiali, ad Ecclesiæ approbatò,*
 20. *Et multis sanctionibus firmatò.*
 21. *Ratio prohibita libera alienationis rerum immobilium.*
 22. *Et mobilium etiam pretiosarum.*
 23. *In specie liberè alienare nequeunt Oppida, pagos, prædia, fundus,*
 24. *Census ac redditus annuos.*
 25. *Jura & actiones ad immobilia.*
 26. *Pretiosam Ecclesiæ suppellectilem, & Reliquias.*
 27. *Bibliothecam,*
 28. *Servos & mancipia Rustica.*
 29. *Integros greges & armenta.*
 30. *Et alias res solitas fructificare.*
 31. *Qua pretiosa sint, docet consuetudo.*
 32. *Prælatis aliquando permittens rerum permutationem.*
 33. *Pecunia inter mobilia censetur.*

34. *Nisi ad immobilium emprionem donata sit vel relicta,*
 35. *Vel ad futuras necessitates recondita sit in Ecclesiæ thesauro.*

14. **R**erum Ecclesiasticarum liberam & omni iustâ causâ delictam alienationem ipsi etiam summo Pontifici non permittam, cum Archidiacono in *can. Non liceat*, 12. q. 2. Panormit. in *c. Constitutus* 8. de *Religios. domib.* n. 15. & Navarro Comment. de *Spoliis cleric.* §. 2. n. 2. Et docent Redoanus de *Reb. Eccles. non alien.* Rubr. 30. casu 4. n. 15. Bonacina eodem *Traçt. q. unica*, p. 5. §. 1. & 2. & Donatus *Tom. 1. Prax. Regular.* p. 2. *tract.* 14. q. 17. an. 1. idque non solum propter juramenta, quibus imprimis in sua promotione ad apicem Cardinalatus: dein, occurrente sedis Apostolicæ vacatione, in Conclavi: ac demum in suæ personæ ad summi Pontificatus fastigium assumptione coronationeque, se Ecclesiæ bona non alienaturum in eorumve alienationem non consensurum, promittit, Franc. Leo *Theaur. Fori Eccles.* p. 1. cap. 15. n. 1. in fine: sed etiam; quod rerum Ecclesiasticarum non dominus, sed administrator, conservator ac dispensator sit, secundum receptam doctrinam D. Thomæ 2. 2. q. 10. art. 1. ubi ad 7. ait, *Quamvis enim res Ecclesiæ sint ejus, Papæ, ut principalis dispensatoris: non tamen sunt ejus, ut domini & possessoris, qui possideat nomine sui ipsius, sicut laici communiter possident bona sua: quæ posteriora verba addit Donatus q. cit. n. 2.* Ratio est; quia rerum Ecclesiasticarum dominium præsertim absolutum à Christo ipsi traditum nusquam habetur; ac proinde earum tantum habet administrationem: quæ quantumvis plena & ab humana potestate quacunquē independens sit, con-

stricta tamen est à lege Divina & Naturali, cum ad Romanæ aliarumque Ecclesiarum res in suam & ministrorum Ecclesiasticorum sustentationem, Ecclesiæ necessitates utilitatesque, in Fidei Christianæ & Catholicæ Religionis conservationem defensionemque & propagationem, in benemeritorum remunerationem, pauperum aliorumque egentium alimenta subsidiaque impendendas obligante, juxta *can. Aurum*, 12. q. 2. & illud Servatoris ad B. Petrum, *Pasce oves meas*, *Joan. cap. 21. v. 17.*

Iustâ autem causâ interveniente, Romana & inferiorum Ecclesiarum res alienare sine ulla solemnitate potest, eò ipsò; quòd potestate & lege humana quacunquē superior sit, *Can. Cuncta per mundum*, 17. *Ec. q. 3.*

Neque, ut primò occurru videtur, hujusmodi summi Pontificis alienationi obstat famigerata & perquam difficilis Constitutio Symmachi Papæ, qui, *Non liceat*, inquit, *Papæ prædium Ecclesiæ alienare aliquò modo pro aliqua necessitate: nec in Usufructum rura dare*, *Ec. consensurum penâ; Ut venditor honorem perdat & qui subscripserit, anathematis sit cum eo, qui dedit, vel qui recepit*, *Ec. can. Non liceat*, 12. q. 2. Non, inquam hic textus obstat; quia Symmachus successoribus suis imperare & ponere legem, sive jus dicere non potuit, aut voluit; cum par in parem imperium non habeat, *c. Innotuit* 20. *V. Quamvis, de Elect.* multò minus ligare eum voluit aut potuit excommunicationis aliæ Ecclesiasticæ censurâ, Navarrus *Manual. cap. 27. n. 17.* & Suarez de *Censur. disp. 5. f. 1. à n. 27.* quia hæc ferri in eos duntaxat potest, qui potestati Ecclesiasticæ sunt subiecti, Ugolin. de *Censur. Tab. 1. cap. 17. §. 6. à n. 4.* Papa autem, ulli humanæ potestati subiectus non est, *can. Nemo* 13. *can. Aliorum*,
 Dd
 14. *Ec.*

16.

17.

14. *Sc. q. 3. cit.* præsertim quoad vim Coactivam: ad quam Censuras aliasque pœnas Ecclesiasticas pertinere non est, qui inficietur, *cit.* Navarrus, Ugolin. à n. 8. & Suarez n. 27.

Huic doctrinæ ne *can. Non liceat cit.* adversaretur, variæ expositiones sunt excogitatae. Mihi placet gemina Barbofa in *can. cit. n. 5.* quibus præmitto, nomine *Papa*, quæ Græca vox est, & *Patrem* denotat, non solum Romanæ & Universalis summum Pontificem, sed Patriarchas & inferiorum quoque Ecclesiarum Episcopos vocari à SS. PP. consuevisse, ut constat ex pluribus Epistolis S. Hieronymi, Augustino Papæ inscriptis, & eruditè ostendit Tholosanus *Syntag. Lib. 1. cap. 2. n. 13.* Unde

Prima *can. cit.* interpretatio est, eò nomine *Papa* venire solos prælatos Romano Pontifice inferiores: quam laudatus Barbofa inde desumit ac firmat; quòd textu illo rerum Ecclesiasticarum alienationes pro quacunque necessitate prohibeantur: quæ prohibitio afficere nequit summum Pontificem, de ejusmodi rebus, exigente aut suadente iustâ causâ, liberè licitèque disponentem, *arg. c. Licet 2. de Prob. & dignit. in 6. & Clement. 1. Ut lite pendente.*

Altera & magis communis est; quòd, licet *can. cit. Papa* nomine summus Pontifex intelligatur, eique alienatio non pro qualibet, sed exigentis tantum Ecclesiæ necessitatis, aut evidentis utilitatis suadentis, vel aliâ simili iustâ & rationabili causâ permisa sit, id tamen non proveniat ex Symachi aut, alterius ejus Prædecessoris Canone: sed ex dictamine propositâ ab ipso legis Naturalis: quâ sine iustâ causâ res Ecclesiasticas quòcunque modò alienare non minus, quàm inferiorum Ecclesiarum Episcopi aliique prælati & administratores, Romanus Pontifex prohi-

betur, per tradita à Turrecremata in *can. cit. n. 3.* Bellamera *ibid.* Redoano *Tract. cit. Rubr. 30. casu 4. n. 11.* Anathema autem sive excommunicationem & cæteras pœnas, *can. cit. V. Quæ lege,* decretas non ad Papam in casu non licito alienantem, sed eò inferiores ministros, cultodes & administratores rerum Ecclesiasticarum, istas indebitè vendendò, donandò & quovis aliò modò alienantes spectantur *can. cit. Turrecremata n. 4. advertit Barbofa n. 5.*

Supremò autem hòc inferioribus prælati, cæterisque Ecclesiarum, Monasteriorum, aliorumque Sacrorum & Religiosorum locorum rectoribus & ministratoribus interdicitur utroque Jure est libera alienatio ad ejusmodi loca pertinentium rerum sive bonorum immobilium.

Civili quidem ab Imp. Leone & Anthemio, qui l. *Jubemus 21. C. de SS. Eccles.* voluerunt, *Nulli esse facultatem fundos, vel prædia, sive urbana sive rustica, res postremò immobiles, sub cujuscunque alienationis specie, ad quamvisque transfere personam.* Quæ, ut vocatur, Leonina & Ecclesiam solum Constantinopolitanam spectans prohibitio imprimis ab Anastasio, Orientis, cuius & illi fuere, Imp. latâ lege, ad loca foris posita, sive ad Ecclesias extra Urbem & sedem Imperatoriam sitas & Constantinopolitano Patriarchæ subjectas, secunduò *Novell. 7. pr. V. Ab Anastasio:* deinde à Justiniano illorum successore ad quascunque Ecclesias, monasteria, aliisque loca Pia & Religiosa ubique terrarum existentia extensa est ita; ut istorum res immobilis vendi, donari, commutari, aut quòcunque aliò modò, & in quamvisque personam alienari non posset, quâ memoratâ Leonis constitutione lata pœnæ incurrerentur, *Novell. cit. §. Nos igitur*

in §. *Quia* verò Leonis pia memoria, §. *Si* verò in perpetuum, Novell. 46. pr. V. *Nuper* igitur, §. Novell. 120. &c. ex quibus constitutionibus L. *Jubemus* cit. subiecta *Aurb. Hoc Jus porrectum*, est de sumpta, teste Gonzalez in c. *Nulli* 5. n. 7. demum eadem prohibitio Leonina ab Ecclesia approbata, & quasi canonizata est: non quidem, ut aliqui volunt, *can. Ea enim*, aut *can. Hoc Jus porrectum*, 10. q. 2. quia à Gratiano in Decretum relati textus reducendi sunt ad fontes, ex quibus sunt deducti; ac præinde *canones* cit., eam, quæ Justinianæus Codex pollet, hoc est, Imperiali, & non Ecclesiastici Juris obtinent auctoritatem, per tradita à Guttierrez Lib. 1. Canon. Q. cap. 21. n. 32. & Barbosa in *Proem. Decreti Gratiani* n. 10. sed à Decreto Concilii celebrati apud Sylvaneclum, à Gregorio Papa IX. Decretalibus insertò, & relatò, c. *Nulli* cit. atque insuper usu, sive Consuetudine immemoriali Fori Ecclesiastici, memoratam prohibitionem Leoninam & *Aurb. Hoc Jus* cit. non minus quàm summorum Pontificum Constitutiones & Decreta Conciliaria observantis, approbatò, Panormit. in c. *Nulli* cit. n. 14. & Pirrhing ad hanc Rubric. n. 4.

20. Canonico autem Jure, eorundem immobilium à solennitatibus absoluta alienatio prohibita est *can. 1. can. Quia* quæ 19. *can. Quidquid* 34. ubi à Concilio Agathensi, quidquid Parochiarum Presbyteri de Ecclesiastici Juris possessionibus distraxerint, *pro inani* haberi jubetur, *can. Sine exceptione* 50. quò relatus Leo Papa generaliter, & sine exceptione decernit, *Ne quis Episcopus de rebus Ecclesiæ suæ quicquam donare, vel commutare, vel vendere audeat*, &c. 1. 2. q. 2. Quibus textibus pro immobilium conservatione salubriter decreta, c. 1. c. *Cum Apostolica* 7. c. *Tua* 8. *De iis, quæ à*

prelat. c. 1. c. Nulli liceat alienare rem Ecclesiæ suæ immobilem, §. c. *Si quis* 6. & c. *Unico* in 6. *Clement. Dudum, hac Rubr.* & omnium maximè Constitutione Pauli II. *Extravag. Unic. inter Communes* relata, confirmantur ac declarantur: & cum tempore accesserunt imprimis Decretum PP. S. Synodi Tridentinæ *Seff. 22. cap. 11. de Reformat.* deinde Corpore Juris non clausæ variæ *Constitutiones Apostolicæ* Leonis X. quæ incipit *Ad Audientiam*, 8. *Idus Maji* 1517. Julii III. quæ incipit *Cum sicut accepimus*, 23. *Majæ* 1552. Pauli IV. quæ incipit *Injunctum*, *pridie Id. Julii* 1556. Pii V. quæ incipit *Ad Romani*, 1592. edita, & à Cherubino in Bullar. Romano & Redoano *Tract. cit. ad finem*, Donato *l. cit. q. 2. n. 5.* relatæ. Et denique Urbani VIII. jussu 7. *Septemb. 1624. editum*, & earundem rerum temporalium, ad Monasteria, Conventus, Collegia, Congregationes, aliisque Religiosorum domos pertinentium, conservationem pertinens *Decretum* S. Congreg. Cardinal. Interpp. Concilii Tridentini: cujus mentio redibit.

Hujus tam multiplicis & constantis prohibitionis ratio præcipua fuit, *Necessitas & Utilitas Ecclesiarum*, aliorumque locorum Sacrorum & Religiosorum: quibus ad conservandam fabricam & congruam sustentationem & salaria ministris præbenda, ad alendos pauperes, aliisque necessitates sublevandas, omnino expediebat, imò necessarium fuit, conservari bona temporalia immobilia, *can. Si quis objecerit*, 1. q. 3. istorumque liberam & ab omni Canonica solennitate absolutam distractionem administratoribus prohiberi: sicut sine legali solennitate prohibita tutoribus & curatoribus eorum alienatio rerum immobilium alicujus minoris, *l. c. s. 1. ff. de Reb. eorum, qui sub tutela* & l. *Non est* 2. c. *de Prædit. minor.*

Pd 2 quibus

quibus non minus in hac re privilegiatae sunt Ecclesiae, arg. c. 1. *Et c. Auditis* 3. de in Integ. restit. propter periculum; ne praelatorum, saepe sibi & consanguineis suis plus aequo studentium, prodigalitate & ceteris alienae administrationis vitiis facile laedantur.

22. Iisdem praelatis Papae inferioribus interdictione etiam est alienatio rerum mobilium pretiosarum, quae servandae servari possunt, *Extravag. Unica* cit. & Decreto S. Congregat. ante cit. ad Ecclesias, monasteria &c. pertinentium, sicut immobilium, sic etiam pretiosorum mobilium alienationem prohibentibus, & argumentum l. *Lex qua* 22. ff. de Administr. tut. mobilium pretiosorum alienationem tutoribus prohibentis. Ratio est; quia res immobiles & mobiles pretiosae pari passu ambulant: & quoad difficultatem & solennitatem alienationis aequiparantur, l. cit. *Et l. Sancimus* 21. C. de SS. Eccles. Panormit. in c. *Nulli* cit. n. 8. & Quaranta in *Summa Bullar. V. Alienatio rer. Eccles. n. 24.*

23. Quare, etiam ex iusta causa, de rebus ad Ecclesias, monasteria &c. pertinentibus, sine Canonica solennitate alienari in specie nequeunt. Primò oppida, castra, pagi, villae, praedia, fundi & similia bona, quae habent radicem & Corporalia vocantur, l. *Jubemus*, c. *Nulli, alitque* text. cit.

24. Secundò ususfructus, census seu redditus & pensiones annuae, ex re immobili, praedio, fundo &c. provenientes, aliaque ejusmodi jura incorporalia; quia propter stabilitatem & firmitatem suam rebus immobilibus accensentur; ac proinde cadunt sub liberae alienationis prohibitionem, per arg. c. *Hoc consulti* 2. junctâ Glossâ *V. Jura*, in 6. & expressum textum *Clement. 1. de V. S.* ibi, *Cumque annui redditus inter immobilia censentur &*

Jure, Quaranta *V. cit. n. 26.* & Barbosa *de Offic. Episc. Alleg. 95. n. 44.*

Tertiò, jura & actiones rerum immobilium & mobilium pretiosarum immobilibus aequiparatarum. Idem n. 46. & Palao *Tract. 12. disp. univ. p. 15. §. 1. n. 7.* cum etiam ista immobilibus accensentur; & merito; quia, ut bene Gomez *Tom. 2. Var. cap. §. n. 14.* talis iudicatur Actio, qualis est res, ad quam Actio datur: & propterea, si quaratur, quando praelatus nomine Ecclesiae cedit Actione, Canonicae solennitates requirantur, spectanda est res, ad quam illa datur: & siquidem ista immobilis est aut immobilis aequivalet, illarum interventu est opus: si verò mobilis, & non pretiosa sit, cedit liberè potest, ut ex communi & saltem in materia proposita, recepto DD. sententia tradunt Azor p. 2. *Instit lib. 9. cap. 1. §. 6.* & Redoanus *Tract. cit. Rubr. 13. n. 15.*

Quartò, vasa aurea vel argentea, cothones, tapetes & similia templorum ornamenta, aurò, gemmis &c. intertextae; & cetera magnae aestimationis suppellex, quae est de Thesaurò Ecclesiae, eique propter materiae pretium, artem vel antiquitatem, singularem confert splendorem; quae sunt mobilia pretiosa, Lud. Engel *ad hanc Rubr. n. 5.*

Quintò, Bestorum Caelitum, non solum integra Corpora, sed aliae etiam Reliquiae insignes, vg. caput, brachium, manus, pes alicujus Sancti, qui in magna apud omnes est veneratione; quippe, quae aurò, argentò, gemmisque & omni thesaurò sunt pretiosiores, teste S. Chrysost. *Homil. 3. de Laudibus S. Pauli*, praetertim, si muro inclusa, aut aliter honorifice recondita essent; harum enim, uti de particularum insignibus reliquiis detrectarum distractionem non facile permitti patet ex praxi sive stylo Curiae Romanae eoque receptis clausulis; & testantur

M. Ant. Genuens. *Prax. Curia Archiep.* cap. 71. n. 6. & Riccius *Praxi Fori Eccles.* p. 1. *Decis.* 63. n. 5.

27. Sexto, Bibliotheca saltem copiosa, Tamburin. *de Jure Abbat.* Tom. 3. *disp.* 13. q. 2. n. 8. in *fine* & *Lezana Summa* Q. Q. *Regul.* cap. 10. n. 4. non singuli libri, præsertim destinati pro aliis melioribus & utilioribus comparandis: nisi propter antiquitatem, aut aliam similem causam, Ecclesiarum vel monasterio afferrent specialem utilitatem vel splendorem; hujusmodi enim libri, tanquam res mobiles pretiosæ alienationi non solenni obnoxii non sunt, Donatus *Tract. cit.* q. 50.

28. Septimo, mancipia Ecclesiastica sive servi, ex quibus, à Fidelibus pro suorum peccatorum redemptione, donatis aut venditis Ecclesiasticum patrimonium olim magnam partem sæpe constabat, teste Gonzalez in *c. Injustum* 4. *de Res. permut.* n. 4. & propterea, tanquam pretiosa res, alienari prohibiti sunt, *c. Episcopi* 4. *hæc Rubr.* & *c. Injustum cit.* & c. exceptis ferè tribus casibus. Primo quidem, si ejusmodi servi essent fugitivi: qui, quòd Ecclesiarum judicarentur inutiles, permutari, vel aliò modò alienari poterant, *can. Fugitivi*, 12. q. 2. & *c. Injustum cit.* Secundo, à prælato, qui Ecclesiarum de rebus suis tantundem contulit, vel acquisivit, manumitti, juxta collatæ rei modum, permittebantur, *can. Injustum*, *can. Si quis qualibet* & c. *cit. can. Si Episcopus*, 12. q. 5. *c. Consensus* 3. & *c. Episcopi cit.* Tertio, servi bene meriti, hoc est, qui insigni aliquod servitium Ecclesiarum, vel istius intuitu prælato præstiterunt, libertate donari poterant ex concessione Concilii Agathensis *can. Si quos de Servis* *cit.* q. 2. *relati*, *Glossa* & *Turrecremata in can. cit. pr.*

Octavo, multò minus alienari ab

Ecclesiarum prælatis, & aliis administratoribus poterant mancipia rustica, sive servi glebæ aut fundo excolendo adscripti, *c. Nulli* 5. & *Novell.* 7. cap. 1. quòd hujusmodi mancipium sive servus fundo quodammodo inhære, imò ejus portio sive pars quædam esse videatur; atque ita inter immobilia connumeretur, *l. Jubemus cit.* & *l. Si quis inquit.* nos 112. *ff. de Legatis* 1. Panormit. *in c. Nulli cit.* n. 2. Menochius *Retinende poss. remed.* 3. n. 117. & *Molina Tract.* 2. *de l. & l. disp.* 165. n. 3. cum ejusmodi mancipium, licet naturaliter à fundo discretum corpus, pars tamen istius sit instrumentalis; ideòque terræ, cujus culturæ destinatum est, quodammodo membrum vocetur, *l. Cum satis* 23. *c. de Agricol. & censib.* & ratione connexionis sequatur naturam agrorum ac prædiorum, quibus cohæret, ut colligitur ex *l. Longa* 3. *ff. de Divers. & temp. præscript.* & eò; quòd Judæi, quantumvis emere & retinere Christiana mancipia, sive servos non possint, *can. Fraternalitatem* 15. *disp.* 54. *c. Multorum* 2. *pr. & c. fin. de Judæis*, Adscriptos tamen & ex eis natos sive Originarios habere permittantur, *c. Multorum cit.* §. *Hi verd.* ubi Panormit. n. 1. Sylvester *V. Judæus*, q. 2. & Sanchez *Lib. 1. Moral.* cap. 31. n. 31.

Nondò, integri greges ovium, armenta boum &c. quia propter continuam multiplicationem factuum, computantur inter res mobiles pretiosas, immobilibus æquiparatas, & servandò possunt servari, §. *Sed & greges* 38. *Instit. de Res. divis.* licet singula animalia distrahi liberè possint, *cit.* Genuens. *cap.* 75. & Riccius *decis.* 61.

Decimò, generaliter aliæ res, quæ Ecclesiarum, monasterio &c. annuos fructus afferre, & servandò servari, sive

D d 3 ultra

ultra triennium durare consueverunt, secundum Glossam in l. Unic. v. Usucapione C. Si adversus Usucap. Azor cap. 1. cit. q. 5. & Palao cit. §. 1. n. 2.

31. Quanti autem valoris, ut pretiosa censeantur, esse debeant res mobiles, non satis constat; nam cit. Palao, ut centum aureorum valorem attingant, requirit: Donatus Tract. cit. q. 48. n. 2. triginta: Diana p. 4. tract. 4. Miscell. resol. 227. viginti quinque aureis aestimatas, pretiosas & alienari sine solennitate prohibitas censeat: idque à S. Congreg. Cardinal. declaratum refert: etsi valde notandam moneat Opinione Palai.

Mihi hac in re attendenda videtur praxis & Consuetudo: quæ in una provincia plus, quam in alia: & plus Episcopis, quam aliis prælatis: & ex his iis, qui S. R. I. Principes aut Status sunt, plus quam aliis indulget: & prælatis calicum aliorumque valorum aureorum & argenteorum, & aliorum ejusmodi veterum, quantumvis notabilis pretii, ornamentorum commutationem pro novis permittit; quod talis commutatio, cum non nisi in bonum Ecclesiæ intendi soleat, ferè obnoxia non sit periculo damnificationis, ut advertit cit. Engel n. 5.

Neque, ut arguit Quaranta v. cit. n. 24. obstat; quod prælatis sint quasi Ecclesiæ tutores; quibus mobilium, quæ servandò servari possunt, omnium alienatio est interdicta, l. Lex qua cit. quia, sicut prælatorum munus, utpote perpetuum, tempore: sic etiam potestate amplius est, quam tutorum, quorum officium tantum est temporale. Unde etiam, quod tutoribus non ita facile permittitur, l. Tutor 13. §. 2. ff. de Administr. tutor. modicas donationes, etiam gratuitas, de rebus Ecclesiæ facere prælatis possunt, c. Ceterum 3. de Donat. &

ibi DD. Imò ab istis etiam annulos, torques & vasa argentea atque aurea, vel etiam prædium aliquod, ut bene meritis dentur, pecunia aliquando comparari posse, cum Navarro de Reddit. Eccles. monitò 47. & Laiman Tract. de Rer. Eccles. alienat. cap. 3. n. 43. docet Pirthing ad hanc Rubr. n. 18.

Dubium hoc loco est de pecunia: quam, etiamsi in magna quantitate sit, mobilibus, quæ servandò servari non possunt, accensent, & propterea libere expendi à rerum Ecclesiasticarum administratoribus posse, censent Sylvester v. Alienatio, q. 8. n. 7. Molina l. cit. & Roccus p. 1. cit. decis. 50. n. 3; quod inventa sit ad commutationes faciendas, emendandumque: & non detur aut accipitur, ut conservetur: sed, ut in alios, scilicet usus quodidianos consumatur: & reposita non fructificet, sed maneat otiosa, secundum can. Eucienis dist. 86. & receptam doctrinam S. Thomæ 2. 2. q. 78. art. 1. ad 6. & Cajetani Comment. in 2. 2. pr.

Verum, etsi cit. Doctoribus, insipientibus de pecuniis, quæ ex locationum mercedibus, aliisque redditibus, ex fructibus venditis &c. percipiuntur, facile consentiant: eam tamen, quæ ad prædii, domorum, censuum, altariumque rerum immobilium aut mobilium pretiosarum emptionem destinata, vel ad futuras Ecclesiæ vel monasterii necessitates in arca reposita est, libere expendi posse, negant Azor cit. q. 1. Quaranta n. 25. & alii apud Barbosa de Administrat. cit. n. 40. quod hujusmodi pecunia ratione destinationis censenda sit inter immobilia aut mobilia pretiosa, quæ ipsi debent subrogari.

Sed de hac etiam id non univertaliter verum: & cum cit. Palao n. 5. Donato q. 52. & Vasquez de Redditibus cap. 5.

cap. §. 2. n. 44. distinguendum, existimo inter pecuniam, quæ ad hunc finem donata, aut à testatore est relicta, vel ex immobili vendita, pro alia ejusmodi, aut mobili pretiosa emenda, comparata, vel monasterio data est; ut ex ejus sensibus sustentetur v.g. monialis: & inter eam, quæ ad immobilium emptionem simpliciter, sine voto, aut juramento destinata est à prælato vel ejus antecessore: & priorem quidem immobilibus aut mobilibus pretiosis, ac proinde sine Canonica solemnitate alienari prohibitis, accensendam: non item posteriorem; quod huic destinatio illa omnino accidentaria sit, & pecuniæ conditionem mutare non videatur.

35. His cit. Barbosa n. 43. addit, & à Rota decisum ait, liberè alienari à prælato non posse magnam quantitatem pecuniæ, quæ in Ecclesia non tantum fructu sed thesauro esset, & ad futuras necessitates, vel conservandum Ecclesie patrimonium aservatur.

ARTICULUS III.

De Rebus liberè alienari permissis.

SUMMARIUM.

- 36. Tales sunt I. Res mobiles non-pretiosæ,
- 37. Alienari permissæ jure utroque,
- 38. Prohibitionem ad immobilia & pretiosa restringente.
- 39. II. Res immobiles exigui valoris:
- 40. Quæ tales sint, variè sentiunt DD.
- 41. In praxi prudentia judicis optimè determinat.
- 42. III. Res Ecclesie inutiles & damnosæ.

- 43. IV. Utiles casu maxima necessitatis.
- 44. V. Res, quæ retineri jure non possunt.
- 45. VI. Et alia tribus casibus:
- 46. Quibus tamen alienanti juramentum, de non alienando prestitum, obviare, aliqui volunt:
- 47. Melius alii negant,
- 48. Et juramenti strictam interpretationem præferunt lata.

Declarata hæc Regula, de 36. prohibita Rerum Ecclesiasticarum Alienatione, varias & plerisque notatu dignas patitur exceptiones; ab ea enim

Excipiuntur primò, & liberè, hoc est, sine Canonica solemnitate, alienari à prælatis possunt res illarum mobiles non-pretiosæ, & quæcunque servandò non possunt servari: cujusmodi ferè sunt frumentum, vinum, oleum, vestes pleræque, & cætera, quæ usu absumuntur, vel brevi tempore veterascunt, Hostiens. in Summa de Reb. Eccles. alien. n. 2. & Panormit. in c. Nulli §. & alii DD. id desumentes ex II. Imperialibus & Sanctionibus Ecclesiasticis, rerum ad Ecclesias, Monasteria, aliæque Pia & Religiosa loca pertinentium alienationem prohibentibus, & exprimentibus solas res immobiles & mobiles pretiosas, l.

Jubemus 14. C. de SS. Eccles. c. Nulli cit. 37. ibi, Nulli liceat alienare rem immobilem Ecclesia, sive agrum &c. Extravag. Ambrosiana ibi, Immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata: quibus consonat Decretum S. Congreg. Cardinal. Concilii Trident. Interpp. n. 20. in sine allegatum, Unde non obscure colligitur, liberè alienari permissa mobilia, quæ pretiosa non sunt; cum, quod non reperitur prohibitum, regulariter intelligatur & censetur permissum, l. Nec non 28. §. 2. ff. Ex